

**Secretariatul Parlamentului
Republicii Moldova**

Direcția generală juridică

A V I Z

**la proiectul de lege pentru modificarea Legii bugetului de stat
pentru anul 2021, nr. 258/2020
(nr.172 din 09.08.2021)**

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege menționat, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996 și ale Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, și comunică următoarele.

I. *Observații de ordin general și procedural*

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați în Parlament.

2. Domeniul dat ține de competența Parlamentului și este în concordanță cu art. 66 din Constituție.

3. Potrivit obiectului de reglementare, proiectul respectiv se înscrie în categoria legilor organice, fiind astfel incidente prevederile art. 72 din Constituția Republicii Moldova.

4. Potrivit Notei Informative proiectul de lege vizează modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2021, iar scopul de bază al proiectului constă în *sprijinirea financiară a producătorilor agricoli care au avut de suferit în urma calamităților naturale din anul 2021.*

5. Referitor la procedura de înaintare a proiectului de lege ținem să atenționăm următoarele considerente:

- art.30 alin.(1) lit. e) din Legea nr.100/2017 și art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului prevăd că nota informativă la proiectul de lege urmează să cuprindă fundamentarea economico-financiară. Autorii proiectului nu au prezentat o astfel de fundamentare și nici nu au întocmit nota informativă la proiect, conform modelului indicat în anexa nr.1 din legea menționată.

- la examinarea proiectului de lege se va ține cont de prevederile art.32 din Legea nr.100/2017, conform cărora proiectul actului normativ, însoțit de Nota informativă, se transmit spre avizare autorităților publice responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect, instituțiilor interesate, precum și reprezentanților societății civile, care întocmesc și prezintă autorului proiectului avizele la proiect.

- potrivit art.35 alin.(1) din Legea nr.100/2017, expertiza anticorupție este obligatorie pentru toate proiectele actelor normative, inclusiv celor elaborate de deputații în Parlament.

- **conform prevederilor art.131 alin.(4) din Constituție, orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sânt acceptate de Guvern, iar alin.(6) al aceluiași articol stabilește că, nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.**

6. Referitor la respectarea procedurilor generale privind procesul bugetar precum și privind dreptul de inițiativă legislativă în materie bugetară, atenționăm următoarele considerente:

- în sensul art. 131 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, Guvernul elaborează anual proiectul bugetului de stat și bugetului asigurărilor sociale de stat, pe care le supune, separat, aprobării Parlamentului. Această rațiune este determinată în general de competența Guvernului și în special atribuțiile sale în domeniul finanțelor, creditelor, impozitelor, prețurilor și circulației monetare. Dreptul Guvernului de a accepta (sau de a nu accepta) majorarea sau reducerea veniturilor, cheltuielilor bugetare printr-o propunere legislativă sau amendament este condiționat de dispozițiile constituționale privind sistemul finanțelor publice naționale, formarea, administrarea, utilizarea și controlul cărora sânt reglementate prin lege.

- potrivit regulilor generale stabilite la art.61 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, *în cadrul unui an bugetar pot fi efectuate, de regulă, **cel mult două modificări ale bugetelor*** componente ale bugetului public național, care se adoptă, de regulă, nu mai devreme de 1 iulie și nu mai târziu de 15 noiembrie, cu excepția cazurilor prevăzute la art.69 alin.(4), iar procedura de elaborare, prezentare și adoptare a legilor/deciziilor privind modificarea bugetelor sânt similare celor pentru legile/deciziile bugetare anuale (art. 61 alin.(3) din Legea nr. 181/2014);

- în acest sens, atenționăm că la data de 23 aprilie 2021 Parlamentul a adoptat *Legea nr. 70/2021 pentru modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2021*, nr. 258/2020, iar reieșind din acest fapt, considerăm că adoptarea proiectului de lege urmează a fi precedat de examinarea tuturor factorilor de risc specifice domeniului de reglementare în vederea neadmiterii unui dezechilibru bugetar;

- prin Hotărârea nr.6/2014, Curtea Constituțională a reiterat că limitarea modului de exercitare a inițiativei legislative și condiționarea restrictivă a procedurii legislative în domeniul bugetar are la bază rațiunea competențelor de ordin executiv a Guvernului, care, în virtutea articolului 96 din Constituție, asigură realizarea politicii interne și externe a statului și exercită conducerea generală a administrației publice.

Concluzionând, Curtea a relevat că "realizarea principiului separării și colaborării puterilor în stat în domeniul procesului bugetar se exprimă prin

delimitarea strictă a competențelor și atribuțiilor ce le revin reprezentanților puterii executive și celei legislative și asigurarea de către legiuitorul constituant a unui echilibru constituțional just, care să tempereze marja largă de apreciere a legiuitorului în domeniul bugetar-fiscal și să asigure posibilitatea efectivă a puterii executive de a exercita competențele constituționale conexe.”

Corespondent, prin Hotărârea nr.27/2019, cu referire la autoritățile bugetare independente/autonome, Curtea a apreciat din punct de vedere juridic că **”în cadrul procedurii legislative speciale doar un singur subiect este abilitat cu elaborarea și înaintarea în Parlament a proiectului bugetului de stat, și anume Guvernul”**.

II. Observații de ordin tehnico-legislativ

7. Potrivit art. 63 alin.(3) din Legea nr. 100/2017, dacă se modifică un singur articol sau punct dintr-un singur act normativ, în denumirea actului de modificare se face referire expresă la articolul sau punctul modificat și la actul normativ respectiv. Din aceste considerente denumirea proiectului de act normativ va fi expusă în următoarea redacție:

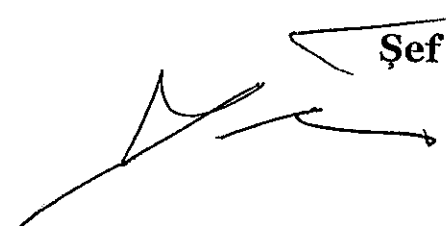
LEGE

pentru modificarea articolului 2 din Legea bugetului de stat pentru anul 2021 nr. 258/2020

8. Conform rigorilor redacționale, norma de dispoziție din cuprinsul părții introductive a **Art. I** după textul „cu modificările ulterioare” se va completa cu textul **”se modifică după cum urmează:”**.

9. Cu referință la **Art. II** din proiect reținem că potrivit art. 51 din Legea nr. 100/2017 **Articolul** poate fi divizat în alineate, iar acestea sânt însemnate succesiv cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, luate între paranteze rotunde.

În concluzie, reieșind din cele invocate *supra*, considerăm că adoptarea proiectului de lege urmează a fi precedată de examinarea tuturor factorilor de risc specifice domeniului de reglementare în vederea neadmiterii unui dezechilibru bugetar, la fel, ca și în sistemul finanțelor publice, în cadrul juridic în vigoare, precum și a riscurilor eventuale de neconstituționalitate. Reiterăm observațiile Curții Constituționale, potrivit cărora **„doar un singur subiect este abilitat cu elaborarea și înaintarea în Parlament a proiectului bugetului de stat, și anume Guvernul”**.

 Șef Direcție generală juridică
Ion CREANGĂ